

अवक्षेप (wie eben) adj. zu verachten JĀṢṢ. 1, 153.

अवट (von 1. अव) m. 1) *Grube* NAIKH. 3, 23. AK. 1, 2, 4, 2. TAIK. 1, 2, 28. 3, 3, 91. H. 931. 1364. वे वावटेषु शेरते तेभ्यः संप्रियो नमः VS. 13, 7. 11, 61. SV. 1, 2, 1, 2, 2. II, 7, 3, 20, 2, 3 (v. l. für अवत). ÇAT. Br. 3, 5, 2, 19. 6, 1, 3. 7, 1, 3. KĀTJ. ÇA. 6, 3, 17. 20. 8, 5, 1, 24. 8, 13. पूपावट 6, 2, 8 (vgl. 16, 7, 31). अवटे चापि मे राम प्रतिपेमे कलेवरम् R. 3, 8, 19. 20. 22. 6, 110, 14. तावन्मामवटे कृत्वा दृक् राम यथाविधि 3, 73, 45. 50. Suçr. 2, 387, 3. *Grube am Körper* JĀṢṢ. 3, 98. अवटकच्छप eine Schildkröte in der Grube, bildlich von einem unerfahrenen Menschen, der nicht aus seinen vier Mauern herausgekommen ist, gaṇa पात्रसमितादि. Die Lexicographen spalten folgendermaassen: a) विल (खिल MED. खल TRIK.), b) गर्त, c) कूप TRIK. 3, 3, 91. H. an. 3, 152. MED. t. 32. Vgl. अवत. — 2) *Taschenspieler* (कुक्कुडीविन्) H. an. MED. — 3) N. pr. gaṇa गर्गादि; vgl. Ind. St. 1, 152.

अवटि m. = अवट 1. HALĀS. im ÇKDR.

अवटोटी (von अवट?) adj. f. आ *flachnasig* P. 5, 2, 31 (पुरुषो अवटोटी, नासिकावटोटी, अवटोटीम् *Flachnasigkeit* Sch.). AK. 2, 6, 1, 45. H. 431.

अवटु m. f. 1) *Nacken* AK. 2, 6, 2, 39. H. 586. an. 3, 154. Suçr. 2, 29, 19. — 2) *Grube oder Brunnen* H. an. Vgl. अवट. — 3) N. eines Baumes UNĀDIK. im ÇKDR.

अवट्य (von अवट) adj. in einer Grube befindlich VS. 16, 38.

अवटङ्ग m. *Markt* ĠAṬĀDH. im ÇKDR. Andere lesen अवटङ्ग.

अवण्ड (3 अव + व०) adj. f. आ nicht ungeschwänzt, von der Kuh ÇAT. Br. 3, 3, 2, 16.

अवर्त (von 1. अव) m. *Brunnen, Cisterne* NAIKH. 3, 23. (पिव) अवर्तं न वं-संगस्तातृषाणाः RV. 1, 130, 2. (इन्द्रम्) आ च्यावपामो ऽवर्ते न कोशम् 4, 17, 16. तु-यं खाता अवर्ता अत्रिडुग्धा मधे श्रोतव्यमिति विरप्याम् 50, 3. अवर्ते मतीनाम् 3, 46, 4. अवर्तं चष्टु सृष्टीषमो ऽवर्ता इव मानुषः 8, 51, 6. सिञ्चामहे अवर्तमुद्रिणं व्यं सुषेकमनुपतितम् 10, 101, 5. 7. 1, 116, 9. 22. 33, 8. 83, 10. 11. 8, 61, 12. 10, 25, 4. VĀLAKH. 1, 6. — Vgl. अवट.

अवर्तस (von तन् mit अव; vgl. अवतान) m. n. TRIK. 3, 5, 13. *Kranz, reifenförmiger Schmuck*; nach den Lexicographen (AK. 3, 4, 229. H. 634. MED. s. 47): a) *Ohrschmuck*, b) *auf dem Scheitel getragener Kranz*. कर्णावर्तंसद्विगुणान्तरमूत्रम् KUMĀRAS. 3, 46. मातरः — स्ववाक्चन्तोभवलाव-वर्तसाः 7, 38. Bildlich: पुण्डरीकावर्तसाभिः परिखाभिः R. 5, 12, 18. पुष्पा-वर्तसम् — सलिलम् Suçr. 1, 171, 10. स्रवत्यः — हंसावर्तसाः PRAB. 87, 14. तामरसावर्तसाः — जलसंनिविशाः ŚĀT. 3. — Vgl. अवर्तसक.

अवर्तसक (von अवर्तस) dass.: पुष्पावर्तसकैः R. 5, 17, 13. कृतापीडावर्त-सकौ भार्यापती 2, 96, 31. प्रासादादृवर्तसका (लङ्काम्) 3, 53, 36. कोष्ठागारा-वर्तसकाम् (लङ्काम्) 5, 10, 1. प्रभापछावितेनासौ करोति मणिना खगः । अ-शोकस्तवकेनेव दिक्खवस्यावर्तसकम् ॥ VIKR. 141.

अवतन्ना (von तन् mit अव) n. *Zerschnittenes, Hückerling*: मूलावत-नानि सभानामुपस्तरणानि KAUC. 11. फलीकरणतुषुमावतनान्यावप-ति 14, 42.

अवततधन्वन् (अवतत [von तन् mit अव] + ध०) adj. einen abgespannten (ohne Sehne) Bogen habend VS. 3, 61.

अवततेनकुलस्थित (अवतते, loc. von अवतत [von तन्], + नकुल-स्थित) n. ein Stehen des Ichneumons auf heissem Boden, bildlich von der Beweglichkeit und Unbeständigkeit eines Menschen P. 2, 1, 47, Sch.

अवतमर्त (von 1. अव + तमस्) n. P. 5, 4, 79. VOP. 6, 79. *Finsterniss, unvollkommene Finsterniss* AK. 1, 2, 4, 3. H. 146. ÇIC. 11, 57.

अवतरण (von तर् mit अव) n. 1) *das Fortschliessen, plötzliches Verswinden*: स्तन्याव० *das Fortschliessen der Milch, Milchversetzung, metastasis lactea* Suçr. 2, 401, 3. 413, 4. — 2) *das sich - Hinablassen, Hinabschiessen, Hinabfahren* TAIK. 3, 3, 326. वेगावतरणात् (aus der Luft zur Erde hin) ÇIK. 99, 7. mit dem subj. comp.: भाराव० *die Herabkunft* Vishṇu's (s. अवतार) MBu. 12, 12965. गङ्गाव० R. 1, 43, 4. mit dem obj.: अप्सरस्तीर्थाव० ÇIK. 111, 3.

अवतरणिका (von अवतरण) f. *die kurze Gebetsformel* (गणेशाय नमः) beim Beginn eines Werkes, durch die man eine Gottheit gleichsam herabzusteigen bittet. ŚĀH. D. 1, 3.

अवतरम् (von 1. अव mit dem suff. des compar.) adv. *weiter weg*: अव-स्रवेदृषंशो ऽवतरमव तूदमिव स्रवेत् RV. 1, 129, 6.

अवतरितव्य (von तर् mit अव) adj. *herabzusteigen* (von einem Wagen): सखे नावतरितव्यम् MĀKĀH. 110, 3.

अवतरिण (von तर् mit अव) n. *Linderungsmittel* Suçr. 2, 342, 5.

अवतम् (von 1. अव) adv. *unten, in der Unterwelt* KĀ. 5, 27.

अवतान (von तन् mit अव) 1) adj. = अवतनेति P. 3, 1, 140, VĀrtt. VOP. 26, 37. — 2) m. a) *Abspannung* (des Bogens); so heissen die Verse VS. 16, 54 — 63. ÇAT. Br. 11, 1, 2, 21. 27. — b) *was über Etwas gespannt wird, Decke u. s. w.*: लताशतिरवततामवतानशतिस्तथा । लतागृह्यनेपे-ताम् u. s. w. (नदीम्) R. 5, 16, 28. — Vgl. अवावतान.

अवतारिण (von अव + ताप्) adj. *worauf die Sonne senkrecht herabscheint, wo die Sonne hineinscheint*: गुहा सद्वतापि स्यात् ÇAT. Br. 13, 8, 2, 11. KĀTJ. ÇA. 21, 3, 15.

अवतार (von तर् mit अव) m. P. 3, 3, 120. 1) *Herabkunft* TRIK. 3, 3, 326. H. an. 4, 237. MED. r. 245. गङ्गाव० R. 1, 44, 21. Gegens. उत्पत्तन KATHĪS. 20, 159. अवतारमन्त्र eine Gebetsformel, durch die man sich herablässt 180. *Das Herabkommen* überirdischer Wesen auf die Erde in veränderter Gestalt, so wie die *Erscheinung* selbst: मर्त्यलोके ऽवतारो ऽस्तु पुत्रयोः KATHĪS. 9, 27. रामावतारः RAGH. 10, in der Unterschr. रुद्रा-वतारस्त्वम् KATHĪS. 2, 27. ऋष्यवतारो ऽयं नृपतिः 7, 18. गणावतारः 8, 31. मन्त्राव० VET. 24, 1. धर्मार्थकाममोक्षाणामवतार इवाङ्गाव् RAGH. 10, 85. विजृम्भेन दशावतारगुह्ये नितो महांसकटे BHARTṚ. 2, 93. Ueber die zehn Verkörperungen Vishṇu's s. MBu. 12, 12941. fgg. Ind. St. 2, 169. 409—411. LIA. I, 779. II, 1107. fgg. nach dem ÇKDR. kennt das Būg. P. ihrer 22, in Z. d. d. m. G. 2, 338 (147—150) wird ein Werk von HARADĪSA über die 24 Avatāra des Vishṇu aufgeführt. WILS. in der Vorrede zum VP. XLIII spricht von 24 Avatāra auch im Būg. P. und erwähnt dabei der 28 Avatāra des Çiva im LĪNGA-P. अवतारसौम्य Verz. d. B. H. No. 493. 1403. Uebertr. bedeutet अवतार jede neue und unerwartete Erscheinung: नवावतारं कमलादिवोत्पलम् (vgl. अवरोह) RAGH. 3, 36. परीवादनवाव० 5, 24. शिशुभावयौवननरभारव० ÇĀNTIC. 2, 24. कथा-व० 3, 14. KATHĪS. 8, 30. 37. — 2) ein Absenken auf Jmd (gen.), Gelegen-heit Jmd beizukommen: दीर्घरात्रं मारः पापीयान्भगवतो ऽवतारप्रेती (vgl. LALIT. 298) अवतारगवयो BURN. Lot. de la b. I. 383. अवतारं लभ् seine Absicht in Bezug auf Etwas (gen.) erreichen ebend. und Intr. 163, N. 1.